

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 4 listopada 2025 r.

Pozycja 304

POSTANOWIENIE

z dnia 10 lipca 2025 r.

Sygn. akt Ts 255/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski – przewodniczący
Stanisław Piotrowicz – sprawozdawca
Bartłomiej Sochański,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 26 sierpnia 2024 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej Fundacji [...],

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnąć zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 27 października 2022 r. (data nadania) Fundacja [...] (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła o zbadanie zgodności: 1) art. 97 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 w związku z art. 98 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 422, ze zm.; dalej: u.k.a.s.) z art. 78 Konstytucji; 2) art. 97 ust. 3 u.k.a.s. z art. 16 ust. 2 Konstytucji; 3) art. 58 § 1 i art. 184 w związku z art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 329) z art. 2, art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2, art. 78 i art. 184 Konstytucji.

Skarżąca zarzuciła, że zakwestionowane w skardze przepisy naruszają konstytucyjne standardy, ponieważ uniemożliwiły jej poddanie kontroli sprawozdania z audytu w zakresie prawidłowości gospodarowania środkami publicznymi otrzymanymi od jednostek samorządu terytorialnego w formie dotacji.

Postanowieniem z 26 sierpnia 2024 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 30 sierpnia 2024 r.) Trybunał odmówił nadania dalszego biegu skardze, stwierdziwszy, że została ona wniesiona z naruszeniem terminu wskazanego w art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), a także, że skarżąca, będąca osobą prawną, nie posiada legitymacji do jej wniesienia.

W zażaleniu złożonym 5 września 2024 r. (data nadania) skarżąca dowodzi, że skargę wniosła do Trybunału w ustawowym terminie. Wyjaśniła, że 27 października 2022 r. „wysłała” ją bowiem po raz drugi. Pierwsza próba podjęta 20 października 2022 r. zakończyła się zwrotem przesyłki z powodu przekroczenia jej wagi. Według skarżącej dochowała ona wszelkich starań, aby nadać pismo procesowe w terminie, dlatego początek jego biegu powinien być liczony od 20, a nie, co przyjął Trybunał, od 27 października 2022 r.

Odnosnie do odmowy nadania skardze dalszego biegu z powodu braku legitymacji procesowej skarżąca przywołała orzeczenia Trybunału wydane w sprawach skarg konstytucyjnych spółek prawa handlowego (wydanych już po wydaniu wskazanego w postanowieniu o odmowie nadania skardze dalszego biegu postanowienia TK z 4 lipca 2023 r. w sprawie o sygn. SK 78/19), w których Trybunał nie kwestionował braku legitymacji skarżących. Skarżąca podkreśliła, że wszystkie te orzeczenia zostały podjęte jednogłośnie.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Zażalenie jest zasadne w zakresie, w jakim odnosi się do stwierdzonej przez Trybunał w zaskarżonym postanowieniu braku legitymacji skarżącej do wystąpienia ze skargą konstytucyjną.

Pogląd prawny zakładający, że legitymacja skargowa wynikająca z art. 79 ust. 1 Konstytucji przysługuje jedynie osobom fizycznym, a podmioty zbiorowe nie mają prawa inicjowania postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w trybie skargi konstytucyjnej, nie znajduje potwierdzenia w dotychczasowym orzecznictwie. W przeszłości Trybunał wielokrotnie rozpoznawał merytorycznie sprawy zainicjowane skargami konstytucyjnymi pochodzącymi od podmiotów zbiorowych (zob. np. wyroki z: 24 lutego 1999 r., sygn. SK 4/98, OTK ZU nr 2/1999, poz. 24; 11 maja 2010 r., sygn. SK 50/08, OTK ZU nr 4/A/2010, poz. 34; 2 grudnia 2020 r., sygn. SK 9/17, OTK ZU A/2020, poz. 64; 4 lipca 2023 r., sygn. SK 14/21, OTK ZU A/2023, poz. 59).

Dopuszczalność merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej pochodzącej od podmiotu zbiorowego została potwierdzona przez Trybunał orzekający w pełnym składzie (zob. np. wyroki z: 21 grudnia 2005 r., sygn. SK 10/05, OTK ZU nr 11/A/2005, poz. 139, w którym Trybunał rozpoznał skargę konstytucyjną spółki akcyjnej; 20 września 2006 r., sygn. SK 63/05, OTK ZU nr 8/A/2006, poz. 108, w którym Trybunał rozpoznał skargę konstytucyjną spółki z ograniczoną odpowiedzialnością; 20 czerwca 2018 r., sygn. SK 3/13, OTK ZU A/2018, poz. 41, w którym Trybunał rozpoznał skargę konstytucyjną spółdzielni mieszkaniowej).

Powyższy pogląd prawny prezentowany jest także w obecnym orzecznictwie sądu konstytucyjnego (zob. wyrok z 29 stycznia 2025 r., sygn. SK 47/22 (OTK ZU A/2025, poz. 12)).

3. Zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają natomiast podstawy odmowy przekazania skargi do merytorycznej oceny z powodu przekroczenia terminu wskazanego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK.

W stanie prawnym obowiązującym w dniu wniesienia skargi konstytucyjnej, równoznaczne z wniesieniem pisma procesowego do sądu było oddanie go w formie przesyłki poleconej m.in. w polskiej placówce pocztowej operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (art. 165 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm. w związku z art. 36 u.o.t.p.TK). W świetle powyższego, aby uznać że skarga została wniesiona do Trybunału 20 października 2022 r. (a nie 27 października 2022 r.) skarżąca musiałaby oddać ją skutecznie w placówce pocztowej, tj. w formie przesyłki poleconej. Przesyłka zawierająca skargę została skarżącej zwrócona, dlatego nie można uznać, że została oddana w formie prawem przewidzianej.

Należy zatem stwierdzić, że w postanowieniu z 26 sierpnia 2024 r. Trybunał prawidłowo ustalił, że skarżąca wnosząc skargę do Trybunału 27 października 2022 r. przekroczyła termin wskazany w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK. Trybunał prawidłowo zatem odmówił nadania jej dalszego biegu.

Mając powyższe na względzie, Trybunał Konstytucyjny nie uwzględnił zażalenia.